

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istorია

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XXXII. Quomodo Constantinus Catechumenus factus, sacras Scripturas
legerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

μέγας αὐτός καθ' ἑαυτοῦ, καὶ τὰ σημεῖα τῆν εἰκόνα
φωτίζουσα, ἀπομιμῶν αὐτὴν χρυσῶ, καὶ πο-
λυτελέσι λίθοις διακελεύετο ὁ δὴ καὶ ἡμᾶς ὀφ-
θαλμοῖς ποτὲ σωθεῖν ὡς θαλασσίν.

A signi eis sermone depinxit, iussitque ut
auro ac lapillis similitudinem ejus ex-
primerent. Quod & nos aliquoties vi-
dere meminimus.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ.

Ευφρασίως περιειρήνως σημεία, ὑπερνω οἱ Ρωμαῖοι
λαβάρων καλεῖσιν.

ἮΝ ὁ τοῦ δὲ χημάλι καλεσκόνασμένον.
Ἦν ἡλκὸν δ' ὄρου χρυσῶ καὶ ἡμφιεσμένον,
κεφαλῆ αἶχεν εἰκαρσίον, σαυρὲ χημά πεποιη-
μῶν ἀνω ὅπως ἀκρω τῶ πωτός, σέφανθ
ἐκ λίθων πολυτελέων καὶ χρυσῶ συμπεπλεγ-
μῶν καλεσθέντων καθ' ἑτ' Ἰωαννῆς ἐπηγο-
ρίας τὸ σύμβολον, δύο σοιχεῖα τὸ Χεῖρ ἔπα-
ραδὴ ἑκείνου ὄνομα, διὰ τῶν πρώτων ἰσοση-
μῶν χαρῶν ἡσων, χιὰ ζομῶν τῶ, καὶ τὸ
μεσαιτάλιον ἀδὴ καὶ τῶ κέρως φέρων εἴθε
καὶ τοῖς μὲν ταῦτα χεῖροις ὁ βασιλεὺς τῶ
πλαγίως κέρως, τῶ καὶ τὸ δόρυ πεπαρμένον, ὁ
δὲ πῶς ὀκρεμῆς ἀπὸ τῶ ἰσοσημῶν ὕφα-
σμα, ποικιλία σιωπημένων πολυτελέων λί-
θων, φῶτος αὐταῖς Ἰξασραπτότων, καλυπτό-
μενοι, σιω πολλῶν τε καθυφασμένῶν χρυσῶ.
ἀδὴ ἡλκὸν π χημά τοῖς ὄρωσι παρέχον τῶ
κίλως. τῶτο μὲν ὄνω τὸ φάρος ἔ κέρως
ἐσημῶν, σύμμετρον μήκως τε καὶ πλατῶς
ἀπὸ τῶ ἀπελάμβανον. τὸ δ' ὄρωσι δόρυ τῶ
κάτω δὲ χηρῆς ἐπὶ πολὺ μνηκνόμενον, ἀνω με-
τῶρον τῶ τῶ ἰσοσημῶν τῶ τῶ ἀνω τοῖς
ἀκρω ἔ διαγράφοι ὕφασμα ἰσοσημῶν, τῶ τῶ
ἰσοσημῶν βασιλέως εἰκόνα χρυσῶν μέχει
φέρων, τῶ τῶ αὐτῶ παίδων ὁμοίως ἔφερε. τῶ
τῶ μὲν τῶ σιωπηρῶ σημεῖα, πάσης ἀντικειμέ-
νης καὶ πολέμιας διωμάεως ἀμωτηρῶ δια-
παλῶς ἔχρητο βασιλεὺς. τῶ τῶ τῶ τῶ
ἀπάντων ἡγεῖα τῶ τῶ, ὁμοίωμάτα, προσέ-
ταπεν.

CAPUT XXXI.
Descriptio signi instar crucis formati quod Ro-
mans labarum vocant.

B ERat autem ejusmodi. Hasta lon-
gior auro contexta, transversam ha-
bet antennam instar crucis. Suprà in
ipsa hasta summitate corona erat affixa,
gemmis & auro contexta. In hac saluta-
ris appellationis signum; duæ videlicet
literæ, nomen Christi primis apicibus
designabant, literâ, ρ, in medio sui de-
cussatâ. Quas quidem literas Imperator
in galea gestare posthæc etiam con-
suevit. Porro ex antenna quæ obliquè
per hastam trajecta est, velum quoddam
dependebat; textum videlicet purpu-
reum pretiosis lapidibus inter se jun-
ctis, & luminis sui fulgore oculos præ-
stinguentibus coopertum, multoq; in-
tertexto auro inexplicabilem quandam
pulchritudinis speciem intuentib' præ-
bens. Atque hoc velum antennæ affi-
xum, latitudinem longitudini æqua-
lem habuit. Ipsa verò recta hasta ab in-
fima sui parte in magnam longitudinem
producta, in superiori parte sub ipso
crucis signo ad ipsam veli variis colori-
bus depicti summitatem, auream Deo
cari Imperatoris & liberorum ejus ima-
ginem depictam pectore tenus sublimem
gestabat. Hoc igitur salutari sig-
no, tanquam munimento adversus op-
positas quorumvis hostium copias Im-
perator semper est usus; aliâq; ad ejus
similitudinem expressa signa cunctis
exercitibus præferri iussit.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΒ.

Ὅπως καθ' ἑαυτοῦ Κωνσταντῖνος, τὰς θείας γραφὰς
ἀνιζησάντιν.

Ἀλλὰ ταῦτα μικρὸν ὑστέρων. καὶ τὸν δη-
λωθέντα χεῖρον τῶν ὡς ἀδὸξον κατα-
πλαγίως ὄψιν, ἐδ' ἑτέρων Θεῶν ἢ τὸν ὄφθεντα
δοκμάσας σέβειν, τῶ τῶ ἀνω τοῖς μύσας
ἀνεκαλεῖτο. καὶ τίς εἶπ Θεὸς αὐτὸς ἡρώτα, τίς τε
ὁ τῶ ὄφθεισης ὕφως ἔ σημεῖα λόγῳ. οἱ ὁ

CAPUT XXXII.
Quomodo Constantinus Catechumenus factus
sacras Scripturas perlegerit.

S Ed hæc postea. Tunc verò admira-
bili visione obstupefactus, cum nul-
lum alium præter illum quem viderat
Deum sibi colendum esse statuisset, Sa-
cerdotes arcanæ illius doctrinæ myste-
riis instructos ad se accersivit; & qui-
nam ille Deus esset interrogavit, quid-
ve signi illius visio sibi vellet. Illi hunc

quidem Deum esse dixerunt, unius ac solius Dei unicum Filium: signum vero illud quod ostensum fuisset, immortalitatis symbolum esse, & tropæum victoriæ quam ille in terris olim versatus, de morte retulisset. Simul causas illius adventus cum docuerunt, accuratam incarnationis rationem ei exponentes. At ille hos quidem sermones discendi cupidus auscultabat. Ceterum Dei presentia suis conspectibus exhibitæ admiratione tenebatur. Cumq; caelestem illam visionem & sacerdotium sermonum interpretationem inter se contulisset, confirmatus est animo: harum rerum cognitionem Dei ipsius magisterio sibi tradi pro certo habens. Exinde ipsemet divinorum librorum lectioni vacare instituit; & cum Sacerdotes Dei sibi assessores adscivisset, Deum illum quem viderat, omni observantia colendum esse duxit. Posthæc munitus spe bona quam in illo collocaverat, tyrannici furoris incendium restinguere aggressus est.

CAPUT XXXIII.

De adulteris à Maxentio Romæ perpetratis.

Quippe ille qui urbem regiam per tyrannidem occupaverat, eò impietatis ac flagitii processerat, ut quodvis nefarium atq; impurum facinus audacter susciperet. Etenim uxores per divortium à maritis se junctas violavit, easdemque violatas ad maritos remisit. Neque verò homines obscuros atque ignobiles, sed ipsos Primores Senatus Romani, eò contumelia genere affecit. Ceterum cum innumeras ferè mulieres ingenuas fædè violaret, immoderatam tamen animi sui libidinem nullatenus poterat explere. Sed postquam mulieres Christianas sollicitare cæpit, nullis artibus perficere potuit, ut earum congressu frueretur. Hæ namque animam leto objicere, quàm corpus ei ad stuprum permittere malebant.

CAPUT XXXIV.

Quomodo uxor Præfecti, pudicitia servanda causâ mortem sibi consecuit.

Quædam ex his, nupta Senatorii Ordinis viro qui Præfecturam administrabat, cum satellites quibus tyrannus hujusmodi flagitiorum ministris utebatur, pro foribus adesse comperisset,

τὸν μὲν εἶναι Θεὸν ἔφασαν, Θεὸς ἕνός καὶ οὐκ ἑνὸς μονογενῆ παῖδα. τὸ δὲ σημεῖον τὸ φανερὸν τὸν μὲν Ἀθανασίας εἶναι, τὸν δὲ ὑπάρχον τῆς ἑθνατικῆς. ἢ καὶ ἑστῶτος τὸ ποτὲ παρελθὼν ἐπὶ γῆς. ἐδίδακτο τὴν παρρησίαν αἰτίας, τὸν ἀκριβῆ λόγον καὶ ἀνθρώπων οἰκονομίας ὑποβιβάζοντα καὶ τέτοις μὲν ἐμαθητεύετο τοῖς λόγοις. οὐδὲν εἶχε τῆς ὀφθαλμοῖς ἀπὸ τῶν ἀποστόλων Θεοφανείας συμβάλλων τὴν ἐξουσίαν τῆ τῶν λεγομένων ἐρμηνεία, τὴν διανοίαν εἰσελο. Θεοδίδακτον ἀπὸ τῆν τέτων γὰρ παρεῖναι πεθόμενον· καὶ αὐτὸς δὲ ἰδοὺ τῶν Θεοῖς ἀγαγώμασι προσέχον ἡξίως καὶ τῆ Θεοῦ ἱερέας παρέδραξ ἀπὸ ποισαμῶν τὸν ὀφθελία Θεὸν πάσαις δὲ ἐν αἰσθησίαις τιμᾶν καπέλα φραζόμενος τῶν αὐτὸν ἀγαθαῖς ἐλπῖσι, ὡς ἐμῆλο λαπίου ἐπιφανικῆς πυρὸς τὴν ἀπειλὴν καλασέεισαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΓ.

Περὶ τῶν Μαζεντίου μοιχῶν τῶν ἐν Ῥώμῃ.

Καὶ γὰρ δὴ πολὺς ἦν ὁ ταύτης ἀποστασίας τὴν βασιλεύσαν πόλιν, διαπερὶ καὶ ἀνοσιεργίας εἰχερῶν. ὡς μὴ δὲ τὸ μῦθος παρελθὼν μιᾶρας καὶ ἀκαθάρτου πλάσσει διαζωγῆς γέτοι τῶ ἀνδρῶν τὰς τῆν γαμείας, ταύτας ἐνυβρίζων ἀτιμῶν τῶ ἀνδράσιν ἀπέπεμπε καὶ ταύτ' ὀφθαλμοῖς δ' ἀφανέσιν, ἀλλ' αὐτοῖς ἐμπαρῶν τῶν πρῶτῶν τῶ Ῥωμαίων συγκλίτη βελόνη τῆς τεχνῆσι. μυελαις μὲν οὖν ἐλευθέρως ἔτι ἐν ἐνυβρίζων αἰχρῶς, οὐκ εἶχεν ὅπως ἐπισειε τῶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον αὐτῶν ἄρχοντα ὃ καὶ χριστιανῶν ἐνεχείρει, καὶ οὐκ ἐβίβῃ οὐκ ἐπιπορίαν τοῖς οἰκείοις Ἰπποσῆν. εἰσῆλθον γὰρ τῶ ψυχὴν θανατώσαι, ἢ τὸ σῶμα αὐτῶν χῶρεν ἐπὶ φθορᾶν αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ.

Ὅπως τὸ ἐπαρχὸν διασώρησεν ἐν αὐτῶν αἰσθησίαις.

Μία γὰρ τις τῶ αὐτοῦ συγκλίτη ἐν ἑσθῶν τὴν ἐπαρχὸν διεπόνησεν ὡς Ἰπποσῆν τῶ οἴκῳ τῶν τοιαύτων τῶ Ῥώμῃ διακομμένους ἐπέθελο (χριστιανῶν)